

Податок на доходи фізичних осіб

Козинець І.Г., ст. викладач
кафедри ЦГПП
Петренко О.Ю., студентка
ПР-152

Платники податку
на доходи фізичних осіб

фізична особа - **резидент**,
яка отримує доходи як
з джерела
їх походження в Україні,
так і іноземні доходи;

податковий агент

фізична особа - **нерезидент**,
яка отримує доходи з джерела
їх походження в Україні;

Стягнення податку на доходи фізичних осіб
в Україні регулюється *розділом IV*
Податкового кодексу України

Об'єктом оподаткування
резидента є:

загальний місячний (річний)
оподатковуваний дохід;

доходи з джерела їх
походження в Україні,
які остаточно
оподатковуються
під час їх нарахування
(виплати, надання);

іноземні доходи - доходи
(прибуток),
отримані з джерел
за межами України.

Об'єктом оподаткування
нерезидента є:

загальний місячний (річний)
оподатковуваний дохід
з джерела його походження в Україні

доходи з джерела їх походження в Україні,
які остаточно оподатковуються
під час їх нарахування (виплати, надання)

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються:

- доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту);
- суми винагород та інших виплат, нарахованих (виплачених) платнику податку відповідно до умов цивільно-правового договору;
- частина доходів від операцій з майном, розмір якої визначається згідно з положеннями статей 172 - 173 цього Кодексу;
- дохід у вигляді процентів (крім визначених у підпунктах 165.1.2 та 165.1.41 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу), дивідендів (крім визначених у підпункті 165.1.18 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу), доходи у вигляді вигравів, призів (крім вигравів та призів у державну грошову лотерею в розмірах, передбачених у підпункті 165.1.46 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу)
- кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар, викрадені чи знайдені як скарб, не зданий державі згідно із законом, у сумах, які визначені обвинувальним вироком суду незалежно від призначеної ним міри покарання;
- доходи, що становлять позитивну різницю між:
 - сумою коштів, отриманих платником податку внаслідок його відмови від участі в фонді фінансування будівництва, та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду, крім випадків, коли платник податку одночасно передає кошти, отримані з фонду фінансування будівництва, в управління тому самому управителю у той самий або інший фонд фінансування будівництва;
 - сумою коштів, отриманих платником податку від інших осіб внаслідок відступлення на їх користь права вимоги за договором про участь у фонді фінансування будівництва (у тому числі, якщо таке відступлення здійснено на підставі договору купівлі-продажу), та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду за цим договором;

- дохід у вигляді неустойки (штрафів, пені), відшкодування матеріальної або немайнової (моральної) шкоди, крім:
 - а) сум, що за рішенням суду спрямовуються на відшкодування збитків, завданих платнику податку внаслідок заподіяння йому матеріальної шкоди, а також шкоди життю та здоров'ю;
 - б) відсотків, отриманих від боржника внаслідок прострочення виконання ним договірною зобов'язання;
 - в) пені, що сплачується на користь платника податку за рахунок бюджету (цільового страхового фонду) внаслідок несвоєчасного повернення надміру сплачених грошових зобов'язань або інших сум бюджетного відшкодування;
 - г) суми втрат, заподіяних платнику податку актами, визнаними неконституційними, або незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури або суду, що відшкодовуються державою в порядку, встановленому законом;
 - г) виплати з державного бюджету, пов'язані з виконанням рішень закордонних юрисдикційних органів, у тому числі Європейського суду з прав людини, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України.

Стаття 165. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу :

- сума державної та соціальної матеріальної допомоги, державної допомоги у вигляді адресних виплат та надання соціальних і реабілітаційних послуг відповідно до закону, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій (включаючи грошові компенсації інвалідам, на дітей-інвалідів при реалізації індивідуальних програм реабілітації інвалідів, суми допомоги по вагітності та пологах), винагород і страхових виплат, які отримує платник податку з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та у формі фінансової допомоги інвалідам з Фонду соціального захисту інвалідів згідно із законом;
- сума страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, - обов'язкові страхові внески до недержавного пенсійного фонду **та фонду банківського управління;**
- сума стипендії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), яка виплачується з бюджету учню, студенту, курсанту військових навчальних закладів, ординатору, аспіранту або ад'юнкту, але не вище ніж сума, визначена в абзаці першому підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу. Сума перевищення за її наявності підлягає оподаткуванню під час її нарахування (виплати) за ставками, визначеними пунктом 167.1 статті 167 цього Кодексу;
- основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, яка повертається йому, основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку;

- кооперативні виплати члену виробничого сільськогосподарського кооперативу, а також кошти, що повертаються члену сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу внаслідок надлишково сплаченої ним вартості послуг, наданих кооперативом;
- сума доходів, отриманих платником податку у вигляді процентів, що нараховані на цінні папери, емітовані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику та боргові зобов'язання Національного банку України ;
- сума відшкодування платнику податку розміру шкоди, заподіяної йому внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку та сумах, визначених законом;
- сума внесків на обов'язкове страхування платника податку відповідно до закону, інших, ніж єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування ;
- сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його роботодавця у розмірах, визначених законом;
- сума страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, обов'язкові страхові внески до недержавного пенсійного фонду та фонду банківського управління ;

Базою оподаткування є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу на суми податкової знижки такого звітного року

- Загальний оподатковуваний дохід - будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.
- Загальний оподатковуваний дохід складається з доходів, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання), доходів, які оподатковуються у складі загального річного оподаткованого доходу, та доходів, які оподатковуються за іншими правилами, визначеними ПКУ.
- Загальний місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця.
- Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем від провадження господарської діяльності та доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.

При визначенні бази оподаткування враховуються всі доходи платника податку, отримані ним як у грошовій, так і негрошовій формах.

Податкова соціальна пільга

Розрахунок розміру ПСП	Розрахунок розміру ПСП	Розмір ПСП, грн. (2019р.)
1	2	3
Будь-який платник податку (п.п. 169.1.1 ПК, абз. 8 п. 1 XIX ПКУ), якщо доход працівника у вигляді заробітної плати чи прирівняних до неї виплат не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого на 01 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень (п.п. 169.4.1 ПКУ).	$ПМ * 100\% * 50\%$	960,50
Особа, яка утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, - у розрахунку на кожну таку дитину (п.п. 169.1.2 ПК)	$ПМ * 100\% * 50\% * \text{кількість дітей віком до 18 років}$	960,50* кількість дітей віком до 18 років
Одинокa матір (батько), вдова (вдiвець) або опікун, піклувальник - у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років; п.п. «а» п.п. 169.1.3. ПК)	$ПМ * 150\% * 50\% * \text{кількість дітей віком до 18 років}$	1440,75* кількість дітей віком до 18 років
Особа, яка утримує дитину-інваліда - у розрахунку на кожну таку дитину віком		

Категорія платника податків	Розрахунок розміру ПСП	Розмір ПСП, грн. (2017р.)
1	2	3
<p>Особа, віднесена законом до 1 або 2 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; (п.п. «в» п.п. 169.1.3 ПК)</p>	<p>ПМ* 150%* 50%</p>	<p>1440,75</p>
<p>Учні, студенти, аспіранти, ординатори, ад'юнкти; (п.п. «г» п.п. 169.1.3 ПК)</p>		
<p>Інваліди I або II групи, у тому числі з дитинства, крім інвалідів, пільга яким визначена підпунктом «б» підпункту 169.1.4 ПК; (п.п. «г» п.п. 169.1.3 ПК)</p>		
<p>Особи, яким присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахищену діяльність, включаючи журналістів; (п.п. «д» п.п. 169.1.3 ПК)</p>		
<p>Учасники бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на якого поширюється дія Закону № 3551, крім осіб, визначених у п.п. «б» п.п.169.1.4 ПК (п. п.»е» п. п. 169.1.3 ПК);</p>		
<p>Герої України, Герої Радянського Союзу, Герої Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави чи ордена Трудової Слави, особи, нагороджені чотирма і більше медалями «За відвагу» Закону №3551 (п.п. «а» п.п. 169.1.4. ПК);</p>	<p>ПМ * 200% * 50%</p>	<p>1921,00</p>
<p>Учасники бойових дій під час Другої світової війни або особи, які у той час працювали в тилу, та інваліди I і II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія Закону № 3551 (п.п. «б» п.п. 169.1.4. ПК)</p>		

Категорія платника податків	Розрахунок розміру ПСП	Розмір ПСП, грн. (2017р.)
1	2	3
<p>Колишні в'язні концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особи, визнані репресованими чи реабілітованими; (п.п. «в» п.п. 169.1.4. ПК)</p>	<p>ПМ * 200% * 50%</p>	<p>1921,00</p>
<p>Особи, які були насильно вивезені з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками; (п.п. «г» п.п. 169.1.4. ПК)</p>		
<p>Особи, які перебували на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт- Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року (п.п. «г» п.п. 169.1.4. ПК)</p>		

Податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого платнику податку місячного доходу у вигляді заробітної плати тільки за одним місцем його нарахування (виплати).

доходів платника податку, інших ніж заробітна плата;

ПСП
не може бути застосована до:

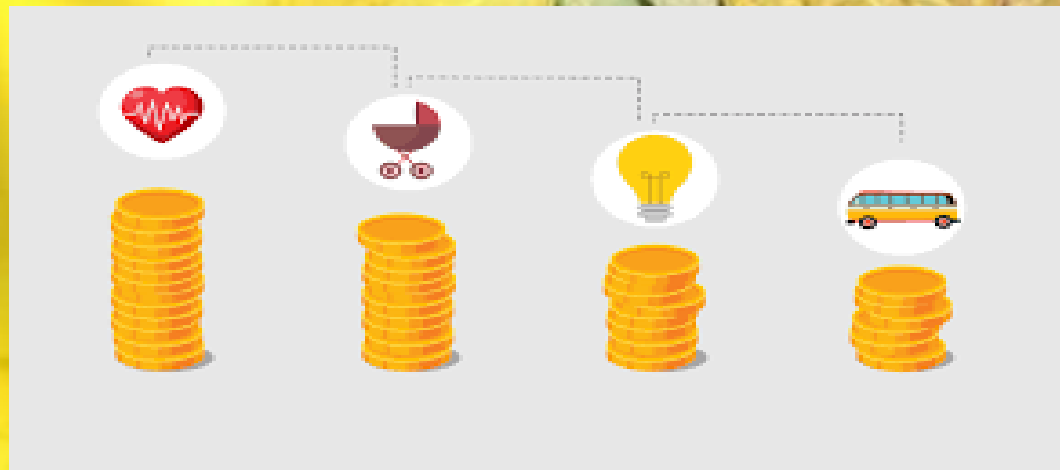
доходу самозайнятої особ від провадження підприємницької діяльності, а також іншої незалежної професійної діяльності.

заробітної плати, яку платник отримує протягом звітного податкового місяця;

Податкова соціальна пільга не може бути застосована до:

- доходів платника податку, інших ніж заробітна плата;
- заробітної плати, яку платник податку протягом звітного податкового місяця отримує одночасно з доходами у вигляді стипендії, грошового чи майнового (речового) забезпечення учнів, студентів, аспірантів, ординаторів, ад'юнктів, військовослужбовців, що виплачуються з бюджету;
- доходу самозайнятої особи від провадження підприємницької діяльності, а також іншої незалежної професійної діяльності.

Податкова соціальна пільга до заробітної плати державних службовців застосовується під час її нарахування до завершення нарахування таких доходів без подання відповідних заяв, але з поданням підтвердних документів для встановлення розміру пільги.

Податкова знижка

Платник податку має право на податкову знижку за наслідками звітного податкового року. Підстави для нарахування податкової знижки із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній податковій декларації.

До податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітного податкового року платником податку витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, копіями договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача). У зазначених документах обов'язково повинно бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк їх продажу (виконання, надання).

Платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподаткованого доходу платника податку за наслідками звітного податкового року, такі фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати:

- частину суми процентів, сплачених таким платником податку за користування іпотечним житловим кредитом. Загальний розмір частини суми процентів, дозволених для включення до податкової знижки, дорівнює добутку суми процентів, фактично сплачених платником податку - позичальником протягом відповідного звітного податкового року, що враховується в погашення, і коефіцієнта, що враховує мінімальну площу житла ;
- суму коштів або вартість майна, переданих платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям, зареєстрованим в Україні та внесеним до Реєстру неприбуткових організацій та установ на дату передачі таких коштів та майна, у розмірі, що не перевищує 4 відсотки суми його загального оподаткованого доходу такого звітного року;
- суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, який не одержує заробітної плати. Така сума не може перевищувати розміру доходу, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень, в розрахунку на кожну особу, яка навчається, за кожний повний або неповний місяць навчання протягом звітного податкового року;

- суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування такого платника податку або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, у тому числі для придбання ліків (донорських компонентів, протезно-ортопедичних пристосувань, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів), а також суму коштів, сплачених платником податку, визнаного в установленому порядку інвалідом, на користь протезно-ортопедичних підприємств, реабілітаційних установ для компенсації вартості платних послуг з реабілітації, технічних та інших засобів реабілітації, наданих такому платнику податку або його дитині-інваліду у розмірах, що не перекриваються виплатами з фондів загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, крім коштів, сплачених:
 1. на косметичне лікування або косметичну хірургію, включаючи косметичне протезування, не пов'язані з медичними показаннями, водолікування та геліотерапію, не пов'язані з лікуванням хронічних захворювань;
 2. протезування зубів з використанням дорогоцінних металів, порцеляни та гальванопластики;
 3. аборти (крім абортів, які проводяться за медичними показаннями або коли вагітність стала наслідком зґвалтування);
 4. операції зі зміни статі;
 5. лікування венеричних захворювань (крім СНІДу та венеричних захворювань, причиною яких є побутове зараження або зґвалтування);
 6. лікування тютюнової чи алкогольної залежності;
 7. придбання ліків, медичних засобів та пристосувань, оплату вартості медичних послуг, які не включено до переліку життєво потрібних, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Ця норма буде застосовуватися тільки після ухвалення закону про обов'язкове медичне страхування.

- суму витрат платника податку на сплату страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та пенсійних внесків, сплачених платником податку страховику-резиденту, недержавному пенсійному фонду, банківській установі за договорами довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення, за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, а також внесків на банківський пенсійний депозитний рахунок, на пенсійні вклади та рахунки учасників фондів банківського управління як такого платника податку, так і членів його сім'ї першого ступеня споріднення, які не перевищують (у встановлених законодавством розмірів):
- суму витрат платника податку на оплату вартості державних послуг, пов'язаних з усиновленням дитини, включаючи сплату державного мита та в інших випадках передбачених ПКУ.
- Податкова знижка може бути надана виключно резиденту, який має реєстраційний номер облікової картки платника податку, а так само резиденту - фізичній особі, яка через свої релігійні переконання відмовилась від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомила про це відповідний орган державної податкової служби і має про це відмітку у паспорті;
- Загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподаткованого доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, - обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності. Якщо платник податку не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься.

Ставки податку

- Ставки податку на доходи фізичних осіб встановлено *ст. 167 Податкового Кодексу України*.
 - Ставка ПДФО становить *18 відсотків* бази оподаткування щодо доходів, одержаних, у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграшу у державну та недержавну грошову лотерею, виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри.
 - Ставки податку на пасивні доходи до бази оподаткування встановлюються у таких розмірах:
 - 18 відсотків - для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, що виплачуються інститутами спільного інвестування;
 - 5 відсотків - для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування).
- Крім того законодавством передбачені інші ставки податку, що залежать від виду оподаткованого доходу.

Дякуємо за увагу!

